

BÉCSI POSTA

A BORNEMISZA PÉTER TÁRSASÁG KULTURÁLIS ÉRTESÍTŐJE
Új sorozat, X. évfolyam, 6 (78.) szám

Bécs, 2015 szeptember

.....
Dr. Robert Offner

Erdélyi szász orvos- és sebészprofesszorok Bécsben

Az 1365-ben alapított bécsi Egyetem (Alma mater Rudolphina) volt a késő középkorban, s majd a XVIII. század második felétől XIX. század végéig a magyarországi és erdélyi diákok külföldi

az orvosi kar dékánja, sőt 1565 első félévében az egyetem rektora lett. Az orvosi kar iratai szerint az orvosi elmélet tanára 1557-től, aki 1558 novemberétől a kartól pénz kapott *Coronam cum quispiam purgare*

A Josephinum épülete Bécsben

IOSEPHINISCHE MEDICO CHIRURGISCHE MILITAIR ACADEMIE
und Gewehr-Fabrik in der Währinger Gasse

L'ACCADEMIE MEDICO-CHIRURGICALE MILITAIRE
à la Fabrique des Armes dans la Rue de Waring

egyetemjárásának a legfőbb célja, ahol tízezerrel is több hallgató szerezte meg egyetemi végzettségét. Bécsben az első eddig ismert erdélyi szász orvostanár a Kelnek (Kelling, Câlnic) nevű községben született **Ladislau Stuff de Kellinkensis** volt. A bécsi egyetem Magyar Nemzetének iratai szerint 1549 őszén iratkozott be az egyetemre. Az orvosi kar irataiból kiderül, hogy 1551. március 1-én orvostudományból baccalaureus, majd 1554. augusztus 14-én orvosdoktorrá avatták. A Magyar Nemzetnél (a bécsi egyetem 1366-ból származó első statútuma négy "natiót", nemzetet különböztetett meg, ezek között a negyedik helyen a Natio Hungaricát, a Magyar Nemzetet) 1554 őszén megfizette az orvosi és a bölcséleti doktori fokozatért kötelező összegeket. A Magyar Nemzet 1555 és 1566 között kilenc alkalommal választotta vezetőjének, 1558 első és második félévében

voüerit etc. című könyvének kinyomtatásához. Kevéssé ismert viszont, hogy Stuff volt az, aki az osztrák tartományokban elsőként állított össze egy hivatalos gyógyszerkönyvet, amely akkoriban is a gyógyszerészet és gyógyszeres orvosi kezelés "bibliájának" számított. *Dispensatorium pro Pharmacopaeis Viennensibus in Austria* (1570) című művét azonban sajnos nem nyomtatták ki, s így 1616-ig, amikor azt a *Pharmacopea Augustana* helyettesítette, csupán kézi másolatok formájában terjedhetett. A feljegyzések szerint Stuff fiatalon, 1570. május 8-án halt meg Bécsben. Életrajza és munkássága mindmáig kevésbé ismert.

A bécsi egyetem híres orvosi karán kívül 1785-ben egy újszerű hadiorvosi tanintézményt létesített II. József Habsburg császár. A róla elnevezett bécsi József Akadémia (Josephinum) a párizsi, szentpétervári és a

berlini (Pépinière) katonai orvosképző intézetek mellett vezető szerepet játszott Európában, ahol korszerű és magas szintű kiképzést szerezhettek a Habsburg-birodalom katonasebészei és -orvosai. Annak ellenére, hogy az ott oktató tanári kar az egyetem professzoraival tudásban és képességben egyenrangú volt az európai kutatókkal, az egyetem a rangos bécsi katonai-orvosi tanintézményt mindvégig vetélytársának tekintette. 1872-ben az osztrák-magyar monarchiában a sebészet oktatása az egyetem feladatává vált, és így a sebészet az orvosképzés szerves részévé, s ezáltal a két orvosi főszak (belgyógyászat és sebészet) több mint hat évszázados szétválás után, valóban egyenrangúvá váltak. Ily módon a József Akadémia lassan célját veszítette és -- főként pénzügyi okokból -- 1874-ben a hatóságok megszüntették. E hírneves főiskolára ezernél is több magyarországi és erdélyi növendék, azaz diák járt, s az oktatók közül jó néhányan a birodalom ezen tartományaiból származtak.

Michael Hager (1795-1866) erdélyi szász polgári családban született Nagyszebenben (Hermannstadt, Sibiu). 1817-ben a bécsi egyetemen kezdte meg orvosi tanulmányait és ugyanott nyerte el 1822-ben orvosdoktori és sebészdoktori fokozatát. Talán a József Akadémián is tanult, de erről nincsenek adataink. Eleinte a magyar nemesi testőrség konzultáns orvosa Bécsben. 1825 decemberében cs.k. tanácsos, tábori törzsorvos és a sebészeti műtéttan nyilvános rendes tanára lett a József Akadémián, és tagja volt a tábori egészségügyi bizottságnak. A bécsi katonai kórház főorvosa is volt. Hager kiváló tanárnak és rendkívül termékeny szakírónak bizonyult, aki nem mulasztott egy évet sem el szakközlemény nélkül. 1848-ig oktatott, majd Bécsben sebészeti gyakorlatot folytatott 1866-ig. Működése az úgynevezett első és második Bécsi Orvosi Iskola átmeneti idejére vezethető vissza. Életrajza mindmáig igen hézagos.

A segesvári (Schäbburg, Sighisoara) születésű **Karl Ludwig Sigmund** (1810-1883) először katonai-sebészeti kiképzést kapott a bécsi Josephinumban, ahol szülész- és szemorvosi doktori fokozatot nyert, majd 1837-ban Budapesten avatták orvosdoktorrá. Öt évvel később már a bécsi Allgemeines Krankenhaus sebészfőorvosa, docense, és 1845-ben az elméleti sebészet illetve műszertan tanára és a klinika vezetője. Tevékenységének további súlypontjait a szifilisz kezelése és a balneológia képezte. E területeken élénk szakírói tevékenységet fejtett ki. Tanulmányai többek között a magyarországi és az erdélyi gyógyfürdőkkel és gyógyforrásokkal foglalkoztak. Sigmund professzor számos tudományos akadémia rendes vagy levelező tagja volt és nagy nemzetközi elismerésnek örvendett, 1866-ban pedig Ritter von Ilanor melléknévvel nemességet is kapott. Ezt követően az osztrák lovagrend tagjává választották, majd 1787-től cs.k. udvari tanácsossá nevezték ki. 1883-ban hunyt el az olaszországi Pádovában, ahol a lánya élt.

Friedrich Franz Salzer az erdélyi Berethalom (Birtihalm, Biertan) mezővároskában született 1827-ben, Salzburgban járt gimnáziumba, és 1853-ban fejezte be orvosi tanulmányait Bécsben. Őt is a sebészet vonzotta, Schuh professzor tanítványa lett és 1857-ben habilitált. Ezt követően műtéttan tanára és Szent Anna-, valamint a Kronprinz Rudolf-gyerekkórház sebészeti részlegeiknek főorvosa, majd 1868-ban a bécsi egyetemi klinika, az Allgemeines Krankenhaus sebészeti-nőgyógyászati részlegének vezetője, 1875-től pedig rendkívüli professzora. Az osztrák vasúti mentőszolgálat megszervezője és vezetője is volt. Jelentős szakirodalmi tevékenysége révén is nagy elismerésnek örvendett. A zürichi egyetem ordinariusi állásajánlatát elutasította, s élete végéig (1890) hű maradt a császárvároshoz. Két házasságából két fia származott, akik apjuk nyomdokain haladva szintén a bécsi egyetem orvosprofesszorai lettek: **Friedrich Adalbert Salzer** (1857-1893), aki ugyancsak sebész és a világhírű Billroth sebészprofesszor tanítványa volt, akit habilitációja után a utrechti holland egyetem hívta meg a sebészeti tanszékre. Féltestvére, **Johannes Salzer** (1871-1944) úgyszintén sebész és Billroth-tanítvány volt, majd apjához hasonlóan a Kronprinz Rudolf gyerekklinika igazgatójává és cs.k. udvari tanácsossá vált.

Végül még **Karl Henning** szászvárosi (Broos, Orăștie) orvosról szólunk, aki 1860-ban született, majd a kolozsvári Ferenc József Magyar Királyi Tudományegyetemen és Bécsben végezte orvosi tanulmányait. Tudományos érdeklődése már korán megnyilvánult, tanulmányokat írt, majd Billroth és Gussenbauer professzorok tanítványaként kiváló sebésszé, sőt a plasztikai sebészet egyik korai neves képviselője lett. Hírnevét az általa roppant természethűen elkészített, bőrbetegségeket ábrázoló mullázsokkal szerezte, s így nem meglepő, hogy ő lett a bécsi egyetem bőrgyógyászati klinikáján a Moulage Laboratóriumnak lett megalapítója és főorvosa, élete végéig (1917). Ő találta fel az elasztint és szintén róla nevezték el az "elasztikus Henning-protézist". Henning három verseskötetet is közzé tett. A laboratóriumot fia, **Theodor Henning** (1897-1946), vezette tovább Wiener Institut für Moulagen und Gesichtsprothesen néven.

E rövid írásunkban csupán a XX. század előtti korból ismert erdélyi szász származású bécsi orvosprofesszorok emlékét elevenítettük fel, a teljesség igénye nélkül. Rajtuk kívül természetesen a Kárpát-medence más régióiból is van tudomásunk jó nevű és megbecsült orvostanárokról (például **Josef Fabricius**, **Töltényi Szaniszló**, **Ludwig Wilhelm Mauthner von Mauthstein**, **Ferdinand Joseph Zimmermann**, **Artur Biedl**, **Moritz Kaposi**, **Georg Carabelli**, **Edler von Lunkaszprie**, **Dominik Joseph Hauschka** stb.) a császárváros orvosi és sebészeti egyetemi tanintézményeiben, akiket számon tart az orvostörténet.

MEGHÍVÓ

a Bornemisza Péter Társaság októberi rendezvényére

Meghívottunk:

Dr. Robert Offner

orvos, kutató, egyetemi tanár, tudomány- és kultúrtörténész

"Az erdélyi szászok kultúrtörténeti jelentősége a 16. századi irodalom és az orvostudomány területén"

**2015. október 4.-én,
FIGYELEM!!! EGY ÓRÁVAL KORÁBBAN!!!
d.u. 16:30 órakor**

Az előadás helyszíne: Bécs 6., Capistrangasse 2/15

Dr. Robert Offner

Immár 25 éve Bajorországban (Németország) honos erdélyi vagyok. 1960-ban születtem a Csíkszeredában. Családom apai és anyai ágain többnyire erdélyi szászok, valamint a Habsburg birodalom más vidékeiről Erdélybe származott németajkú (osztrák) telepések vannak túlsúlyban, csíki székely felmenők társaságában. Családunk egy részére a kétnyelvűség volt jellemző. Csíkszeredában a mai Márton Áron magyar nyelvű gimnáziumban végeztem 1979-ben. Feleségem, Karin, erdélyi szász gyógyszerész, akivel kolozsvári orvostanhallgató koromban hozott össze a sors. Ő a Kis-Küküllő menti szász Zsidvéről, a leghíresebb erdélyi borok vidékéről származik. Kezdetben Segesváron laktunk, de 1990 elején, az erdélyi szászok zömének pánikszerű, tömeges kivándorlási sodrában mi is kitelepültünk Németországba. Fiaink Nürnbergben (Thomas, 1990) és Bayreuthban (Johannes, 1992) születtek. 1990- nyaratól a Bajor Vörös Kereszt Vérellátó Szolgálatának bayreuthi intézetében dolgoztam, ahol 1997-ben transzfúziológiai szakorvos lettem. 2000-től 2008-ig ennek az

intézetnek a vezetője voltam, amikor is az intézet vérplazmagyűjtő központtá vált és egy olasz-amerikai gyógyszergyártó cég tulajdonába került. Itt voltam vezető orvos 2012-ig, amikor a regensburgi egyetemi klinika a transzfúziológiai részlegnek lettem helyettes vezetője. Mindennapi tevékenységem súlypontját a vérképző sejt-készítmények előállítására -- csontvelőátültetés céljából -- képezi, de részem van az orvostanhallgatók oktatásában, a kutatásban és a betegellátásban is. Kevés szabadidőm nagy részében, főleg erdélyi tematikájú honismereti, orvos- és kultúrtörténeti kutatásokkal foglalkozok. Több mint 50 tanulmányt és feleannyi könyvbemutatót rendeztem, eddig öt könyvet adtam ki, nagyrészt nemzetközi csapat együttműködésével. Aktív tagja vagyok az "Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde e.V. Heidelberg"-nek, valamint az Erdélyi Múzeum Egyesületnek, és több orvostörténeti társaságnak is. *Homo transylvanicus*-ként az új német hazában is fontosnak tartom a többirányú és többnyelvű tudományközvetítést, művelődési mediátorként, a közép-keleteurópai és nyugateurópai "hídfokek" között.

Cs. Szabó László írásai

A másik Európa

Ezüstkor? Már az se. Vaskor. Hévvél rábeszéljük egymást a rémre; sóhajjal kelünk, zokogással fekszünk. "Emigráltam a koromból", "a Holtak Szigetén élek" hallom lépten-nyomon. Két háború közt élünk, sőt az új háború első szakaszában, sőt a polgárháború kellős közepén. Ezüstkor? Nem, nem a legrosszabb vaskor! kajánkodik az ember, kéjes önmarcangolással s könnyekig lágyul a maga sorsán.

Hát ez mind igaz. De van egy másik valóság is, amit taktikából elhallgatunk, vagy nagy ijedtünkben nem is látunk. Egy másik Európa, amiről senki se beszél. Hogy is beszélne, hogy is gondolna rá, hiszen akkor nem sajnálhatná és nem sajnáltathatná magát. A sors eléggé meg nem hálálható kegyéből kistrészt magam is láttam ezt a másik Európát, amit pedig nem láttam, hírből, képről ismerem. Pusztán emlékezet után fölsorolom, miféle kiállítások voltak az idén Európában:

Tintoretto (Velence), Gonzaga (Mantova), Stradivari (Cremona), Giotto (Firenze), Augustus (Róma), Gyermekek- és anyavédelem (Róma), Barokk művészet (Turin), Puvis de Chavannes (Lyon), Világkiállítás (Párizs), Greco (Párizs), Van Gogh (Párizs), Független művészet (Párizs), Maillol Párizs, Rousseau, "a finánc" (Párizs), Illuminált francia kéziratok a Karoling kortól a renaissanceig (Párizs), Descartes (Párizs), Katalán művészet (Párizs), Rembrandt rajzok (Párizs), Franz Hals (Haarlem), "Schaffendes Volk" (Düsseldorf), Cranach (Berlin), Vadászat (Berlin), "Elfajult (!?) művészet" (München), Nemzeti művészet (München), Szlovéniai művészet (Prága), Nyomdaipar, nyomtatványművészet (Budapest), Biedermeier (Budapest), A százéves Nemzeti Színház (Budapest), Rippl-Rónai József (Budapest), Szepesség művészet (Budapest).

Ennyit tudok emlékezetből. Ha nagyon beszoptam a rémhíreket, altató helyett katalógusaikkal fekszem le. Éjfél is elmúlt, lapozgatok. Istenem, ez még mind itt van, mind a mienk, emberek csinálták, emberek őrzik, emberek szeretik. Elnevetem magam. Vaskor? Fordítsd meg a kukkert! Egyszerre aranykorra lesz.

Déltirol Spanyolországban

Mikor először jártam Münchenben, a Wittelsbach város éppen hadba készült a vörös vagy legalább is rózsaszín Berlin ellen. Hozzáteszem, hogy a poroszokat egyébként sem állhatták. Porosz a vezérkarban, bajor a tűzben! — emlegették legnagyobb háborús keserőségüket. Egy meg éppen azt mesélte, hogy "sales prussiens!" azaz "piszok poroszok!" kiáltással rohantak a franciákra. Ez a harci kiáltás tüzelte őket legjobban.

Most a történet fordítottját hallottam. Nem tudom, igaz-e. Olyan emberi, hogy nem lehet pusztán koholmány.

A spanyol (*polgárháborús -- szerk. megj.*) harctéren német önkéntesek is küzdöttek — s talán küzdenek most is — a félszigetre vezényelt olaszok ellen. Jórészüket marxista száműzött, hontalan, kivert ember. Az egyik ütközetben mégis elkeseredett "Süd-Tirol!" "Süd-Tirol!" kiáltással rohantak az olaszra.

A történetet egy kormányhú birodalmi némettől hallottam.

Világnézet

Megnyugodva olvasom Halévy naplójában, hogy már a múlt században is volt világnézet. 1878. június 19-én Saint-Germain-en-Laye városka haladó reggeli lapja jelenti:

"A termés kitűnőnek ígérkezik a köztársaságpárti megyékben."

(Nyugat, 1938.)

Babits Mihály

A gazda bekeríti házát
(Új barbár század jövetelére)

Léckatonáim sorban állnak már, pici földem a földből kikerítve, könnyű szál dzsidások módján állnak őrt, hatalmasan igazságukban; ők a törvény, ők a jog, erőm, munkám, nyugalmam és jutalmam ők, s jel hogy vagyok; sün-életem tüskéi e szakadt létben, kizárva minden idegent, de átbocsátva ami még közös maradt a testvérek közt: táj varázsát, távoli egek pirosát, és a tejnél édesebb levegőt; mostanában ugyan e szeles október hidegét is, aki április karmosabb öccse -

Óh mi edzve karmosabb öccsökhöz már, kincses tavalyból érkezett bátyák magunk: mit, hízelegni a modern szeleknek? Ősz ez! barbár, gyilkos és hazug. Szentelen ősz! Nyárnál hangosabb! Csupa vad zaj, tusa, tánc! Ezer madár alatt a fák nem ingtak-zengtek ennyire! De élet e lárma és rángás? Csöndben érik a csira a föld alatt; halk a termékeny éj; a fű növése lassú: ez az élet! kertem, add a magvat ami megmaradt kincses tavaly, fűvéből és barbár szelekkel ne törődj!

Jöhet a vad tánc, tépő, részeg, ál-buján vetközni csontig a virágokat; jöhet a vak kacaj ápolt növényeinkre; majd a fehér-csuhás vezeklő, a tél; te csak maradj a tavaly öre! s ha a jövevény lenézve így szól: "Én vagyok az Új!" - feleld: "A Régi jobb volt"- Hősi léceid mögött mint középkori szerzetes dugott a zord sisakos hordák, korcs nomádok, ostoros kép égetők elöl pár régi könyvet: úgy dugd magvaidd, míg, tavasz jöve, elesett léckatonáid helyén élő orgona hívja illattal a jövendő méheket.

(Nyugat, 1925, 19. szám)

V. Nagy Viktória

Pitbullosok támadtak a József Attila-díjas költőre

Rájár a rúd szegény kortárs költőkre, különösen így, a tanévkezdés elején, főleg, amikor magas műveltségű olvasók próbálnak meg irodalmárkodni. Lackfi János és Varró Dániel után Tóth Krisztina sem kerülhette el a sorsát.

A költő nyolc évvel ezelőtti Állatságok című kötetében jelent meg a Pitbull című vers, több más, ironikus, vicces, kedves, például az oposzumról, a vombatról, az agutiról vagy a rozsomákról szóló költeménnyel együtt. Most pedig az történt, hogy ez a Pitbull bekerült egy, harmadikosoknak szánt kísérleti tankönyvbe – és ez pont elég is volt ahhoz, hogy a radikális pitbull gazdák rárontsanak a József Attila-díjas Tóth Krisztinára.

De nem ám csak úgy tessék-lássék módon, hanem volt, aki konkrétan megfenyegette a költőt, hogy pitbullal

fogja széttépni, ha nem írja le, hogy a pitbull békés fajta. És akadt olyan gazdi is, akinek különben fogalma nincs arról, hogy kicsoda Tóth Krisztina.

"Vicces lenne, ha csak annyi történt volna, hogy emberek egy csoportja a lehető legkomolyabban tiltakozik egy verses mondóka ellen – írta a Facebookon Nyáry Krisztián, a Magvető Kiadó igazgatója. – De nem vicces, mert Tóth Krisztina költő napok óta – olykor életveszélyes – fenyegető üzeneteket kap e-mailben és telefonon, amiért egy nyolc éve megjelent gyerekvers-kötetében olyan mondókát írt, ami egyesek szerint sértheti a pitbullokat. (...) Vannak, akik azt írják, hogy Tóth Krisztina semmit sem tud a pitbullok valódi természetéről, és a törvényekre hivatkozva a tankönyv betiltását követelik. Ha mindez vicces lenne, azt mondanám, hogy a költő egy jogszabályt öntött versbe, hiszen amikor a vers keletkezett, javában érvényben volt – az Alkotmánybíróság által azóta belső jogi koherenciázavar miatt eltörölt – 35/1997. (II. 26.) kormányrendelet, amely megtiltotta a pitbull terrier bármely módon való szaporítását és tenyésztését, és a kutyafajt életveszélyes, harci kutyának minősítette. (...) Vannak, akik szerint még egy ártatlan, szándékosan túlzó, a sztereotípiákra építő mondókát is véresen komolyan kell venni, és minden sorát szó szerint kell értelmezni, mert emiatt nem fognak pitbullt venni az emberek a gyerekeiknek. Ha mindez vicces lenne, azt írnám, hogy érdemes lenne megvizsgálniuk Weöres Sándornak a tenyésztői árversenyt

súlyosan torzító valótlan állítását, amely szerint »Húsz forintért tarka kutya, / Tízért fehér kutya jár, / Törzs-vevőknek öt forintért / Kapható a kutya már.« De mindez egyáltalán nem vicces. Ha egy mondóka ilyen mennyiségű és mélységű agressziót szül, akkor valóban nagy baj van. Ez egy vers."

(valasz.hu, 2015. szeptember 4.)

Tóth Krisztina: Pitbull

Az ember,
ha kutyát
simogat,
izgul,
főleg, ha
a kutya
netalán
pitbull.

Pedig
nem is egy
ideges
fajta:
akkor is
harap
ha nem
akarja.

Mindegy,
az ember
lába
vagy karja,
a pitbull
aztat
szépen
lekapja.

Vagyis
ha éppen
sétálni
indul
az ember
jobb, ha
nem jön a
pitbull.

De ha jön,
akkor
ne simo-
gassa,
mert a ku-
tya őt
kettéha...

Gyermekek oldala - Gyermekek oldala - Gyermekek oldala.

Hollós Mátyás

Hollós Mátyás jó királyunk,
Jól megülte székét,
Nem nézte, hogy kis kényurak,
Sanyargassák népét.
Visegrádi széjes várát El-elhatta lopva,
Hogy a népnek buját-baját, Kitudja titokba.

Felötözött durva daróc paraszti ruhába,
S így vetődött el egy este, kincses Kolozsvárra.
Reggel alig pitymallott még Isten áldott napja,
Nehán rongyát Mátyás király fel magára kapta.
Kiült a legközelebbi utca szegeletre.

Nem sokáig lógatta ott tétlenül a lábát,
Hetykes hajdu állt előtte, s büszkén rákiabált.
Mit lopod itt a napot, hé, mit ülsz itt heába,
Mensz rögtön fát aprítani bíró udvarába.

És vajon a bérem mi lesz? - tudakolta Mátyás.
A béred egy héten hat nap, s a hetedik rádás.
- Mi az, mész vagy nem mész?
Jót húzott a válla közi, nesze, itt a félpénz.

Ment most imán Mátyás király sajjgó vállal s a hajdu utánna. Itt es, ott es, és még máshol el-
felhangzott a lárma. És a király egész nap a fát hordogatta. S ennek a közin a kezit egynéhán fa
véresre hasgatta. De ez a vércsepp nem esett hiába, me felírta három hasáb fára a nevét Mátyás
király.

Másnap aztán reggel kürtszó zendült, zászló lengett, futott a hír szerte. Mert jön a király nagy
seregével és kérdezgetve. Kérdezgette a bírót, hogy mi hír van a városba.

Hát a bíró azt mondta:

Reám ezt es, azt es mondnak.
Arra kérem kigyelmedet, ne higgyen a szónak.

Gonosz bíró, álnok szónak én sohase hittem.
De ez a három piros vércsepp az én vérem itten.
Szamosujvár börtönébe fogsz lakolni érte,
Mind így jár, ki törvéntelen terhet rak a népre.

Andrásfalvai (Bukovina) gyűjtés, korabeli helyesírással -- Kríza Ildikó válogatása

Figyelő Figyelő Figyelő Figyelő

ELŐZETES

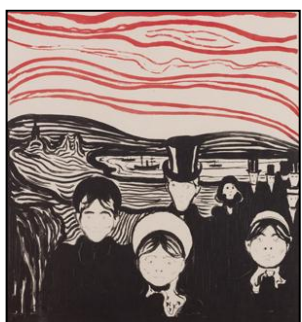
A Bornemisza Péter Társaság, következő, novemberi meghívottja **Dr. Andrea Seidler**, a Bécsi Egyetem Finn-ugor tanszékének professzora. **Figyelem, a hónap második, nem első vasárnapján, 2015. november 8.-án, d.u. 17:30-kor.**

KIÁLLÍTÁSOK

A MAGÁNYOS CÉDRUS – CSONTVÁRY GÉNIUSZA

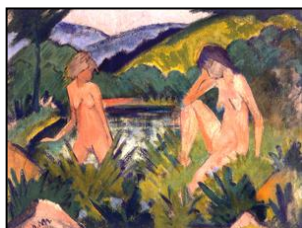
Több évnyi előkészítést követően **Budapest**en megnyílt Csontváry Kosztká Tivadar festőművész átfogó életmű-kiállítása a budai várban, a **Honvéd Főparancsnokság** épületében. A kiállítás tizenhét teremben látható. A téralakításhoz mintegy 1200 négyzetméternyi vendégfal épült. A falakon megjelenő információs szövegeken kívül filmekkel is találkozhat a látogató. A kiállításhoz kortárs művészeti alkotások is kapcsolódnak. A tárlat 2015. december 31-ig látogatható.

EDVARD MUNCH - *Liebe, Tod und Einsamkeit* (Szeretem, halál, magány)

Szeptember 25.-én nyílik meg a **bécsi Albertinában** a fenti grafikai kiállítás. Edvard Munchot a 20. század eleji modern művészet úttörői között tartják számon. A norvég festő alkotásai, festményei és grafikai kora művészetének egyik csúcspontjaként értékelhetők. A több magángyűjteményből származó 120 műalkotás, többek között a *Sikoly*, a *Csóka*, a *Madonna* vagy a *Melankólia* című képek, többségében egyedi példányok.

A kiállítás 2016 január 24.-én zár.

FARBENRAUSCH - Meisterwerke des deutschen Expressionismus (Színek mámora - a német expresszionizmus remekei)

Október 9.-től lesz megtekinthető **Bécsben, a Leopold múzeum** kiállító termeiben ez, a 20. század első évtizedeiben kiteljesedett művészeti irányzatot bemutató kiállítás. A gazdag anyagot a Hageni Osthaus Museum bocsátotta a bécsi múzeum rendelkezésére. A tárlat 2016 január 11.-ig van nyitva.

SZÍNHÁZ

Burgtheater, Bécs:

Sophokles: Antigone - októberi előadások: 3. , 5. , 15. , 31. (20 óra), 25. (19 óra)

Gogol: Der Revisor (A revizor) - októberi előadások: 9., 23., 26. (18 óra)

Nemzeti Színház, Budapest:

Don Quijote (Cervantes regénye nyomán írta: Verebes Ernő) - októberi előadások: 7., 8., 18., 28.

Absender: P.b.b.
Péter Bornemisza Gesellschaft
A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.

www.bornemisza.at

“Wiener Post“
Gefördert aus Mitteln der
Volksgruppenförderung.
Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: A-1060 Wien

Österreichische Post AG Info.Mail Entgelt bezahlt

Medieninhaber und Herausgeber: Péter Bornemisza Gesellschaft, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.
E-Mail: zoltan_ka@yahoo.com Redaktion: Zoltán Kászoni /// Bankverbindung der Gesellschaft: Creditanstalt Bankverein,
A-1011 Wien, Schottengasse 6. BLZ: 11000 Konto Nr. 00207578600 IBAN: AT58110000207578600 SWIFT (BIC): BKAUATWW